

BOSHLANG'ICH SINFLAR ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI VA ONA TILI VA O'QISH DARSLIKLANI TAHLILINI SHAKLLANTIRISH

To'liqinova Nilufar

Farg'ona davlat universiteti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda o'quvchilar uchun tayyorlangan ona tili va o'qish darsliklari, ularning o'quv uslublari, maqsadlari va turli aspektlari, o'quvchilarga ta'lim berish jarayonida katta ahamiyatga ega. Bu maqolada, boshlang'ich sinflar uchun tayyorlangan ona tili va o'qish darsliklarining tahlilini ko'rib chiqamiz.

Kalit so'zlar: Ona tili, o'qish, darsliklar, sinflar, uslub, ta'lim, o'quvchilar, mashg'ulotlar, interaktiv.

"O'qish savodxonligi va ona tili darsliklarining boshlang'ich sinflardagi tahlili"

Maqsad va mavzu. Darsliklar maqsadlarga muvofiq tuzilgan bo'lishi kerak. Ona tili va o'qish darsliklarining asosiy maqsadi o'quvchilarga til va matn tushunchalarini oshirish, o'qish va yozish qobiliyatlarini rivojlantirish, tafakkur va muhokama qobiliyatlarini rivojlantirish bo'lishi kerak. Mavzular ham o'quvchilarning qiziqishlarini tortish, ularning dunyoqarashi va ma'lumotlarini oshirishga yordam bermoqda.

Maqsad: Ona tili va o'qish darsliklarining asosiy maqsadi o'quvchilarga til va matn tushunchalarini oshirish, o'qish va yozish qobiliyatlarini rivojlantirish, tafakkur va muhokama qobiliyatlarini rivojlantirishdir. Bu darsliklar, o'quvchilarning kommunikatsiya qobiliyatlari, ma'lumotlarni tahlil qilish va ulardan foydalanish, yozuvchi va o'qilgan matnlarni tushuntirish va tahlil qilish, tafakkur va muhokama qobiliyatlarini rivojlantirish uchun amaliyotlarni o'z ichiga oladi.

Mavzu: Mavzular, o'quvchilarning qiziqishlarini tortish, ularning dunyoqarashi va ma'lumotlarini oshirishga yordam bermoqda. Darsliklar o'quvchilarni amaliy va teorik bilimlarga oid qiziqishlarni oshirish uchun yaxshi tanishtirilgan mavzularni tanlashda e'tibor beradi. Mavzular o'quvchilarning saqlash, bilimni oshirish va o'z fikrlarini ifodalashda yordam bermoq maqsadida boshqarilishi kerak.

Mavzu tanlash kriteriyalari. o'quvchilarning qiziqishlariga mos kelish. Mavzular, o'quvchilarning dunyoqarashi va qiziqishlariga mos kelishi lozim. Bu, o'quvchilarning darslikka qatnashishini, o'quvga qiziqtirishini va o'rganishni ilhomlantiradi.

Maqbullik va relevansiya. Mavzular o'quvchilarning yoshiga va ma'lumot darajasiga mos kelishi kerak. Mavzularning joriy voqeadagi voqealarga yaqin bo'lishi, ulardan foydalanish qobiliyatini rivojlantirishi mumkin.

Amaliyotlar va o'quvchining shaxsiy rivojlanishiga yo'naltirilishi. Mavzular, o'quvchilarni o'zlarining sohani tanish va o'z fikrlarini bayon qilishga yo'naltirishi, shaxsiy rivojlanishlarini ko'rsatishi kerak.

Fanning asosiy ko'nikmalariga ta'sir qilishi. Mavzular, o'quvchilarni asosiy til va o'qish ko'nikmalariga yaqinlashtirishi kerak. Ular, o'quvchilarning o'qishni o'rganishini o'z ichiga olgan, tarqalgan, va nazariy bilimlarni oshirishni ta'minlaydi

O‘quvchilar arasidagi munosabat va jamiyatda o‘rganish. Mavzular, o‘quvchilar orasidagi munosabatni kuchaytirish va ularni jamoat a'zolari, o‘qituvchilar, va boshqa sohada o‘z fikrlarini bayon qilishga intilishadi.

Ona tili va o‘qish darsliklari maqsad va mavzularni tuzishda o‘quvchilarni ilhomlantirish, qiziqishlarini oshirish, va o‘zlarini shaxsiy rivojlanishga olib kelish uchun o‘zaro bog‘liq maqsadlarni va mavzularni qo‘llash kerak. Bu, o‘quvchilarning o‘zlarini o‘rganish, tafakkur va muhokama qobiliyatlarini rivojlantirish, va o‘zlarining dunyoqarash va ma’lumotlarini oshirishga qaratilgan maqsad va mavzularni o‘z ichiga olgan darsliklar tuzishni talab qiladi.

O‘quv uslublari. Darsliklar o‘quv uslublarini yaxshi ishlatishi lozim. Interaktiv uslublar, misollar, amaliy mashg‘ulotlar va grupp ishleri o‘quvchilar uchun motivatsiyani oshiradigan vositalardir. Har bir darslikning o‘quvchilarning turli o‘qish shakllarini qo‘llab-quvvatlashi kerak.

Interaktiv darslar. Darslar interaktivroq bo‘lishi, o‘quvchilar bilan o‘zaro faol munosabatni mustahkamlashda katta ahamiyatga ega. Darsliklar o‘quvchilarning savollariga javob bermoq, amaliy mashg‘ulotlar va o‘quvchilar bilan muntazam suhbatlarni o‘tkazish orqali interaktivlikni ta’minlaydi.

Amaliy mashg‘ulotlar. Nazariy bilimni amaliyotlarga o‘tish, o‘quvchilarning o‘rganilgan materialni o‘zlashtirish va ilhomlantirish uchun muhimdir. O‘quvchilar o‘zlarini sinab ko‘rish, ma’lumotlarni amaliy ravishda qo‘llash orqali o‘rganishadi.

Misollar va ko‘rinishlar. Darsliklar misollar, ko‘rinishlar va tushuntiruvlar orqali materialni tushuntirishi kerak. Bu, o‘quvchilar uchun abstrakt konseptlarni real dunyodan olingan misollar yordamida tushuntirish va maqsadga muvofiq fikrlarni isbotlash uchun muhimdir.

Grupp ishleri. Guruh ishleri, o‘quvchilarning bir-biriga fikrlarini, tajribalarini va ma’lumotlarini almashishlari uchun juda muhimdir. Guruh ishleri o‘quvchilarni ijodiy va kreativ fikrlarni o‘zlashtirishga imkon beradi.

Taqrizlar va diskussiyalar. O‘quvchilarni fikr almashish va tafakkur qilishga olib kelish uchun taqrizlar va muzokaralar muhimdir. Bu uslublar, o‘quvchilarning analitik fikrlarini rivojlantirishda yordam beradi.

Texnologiyalardan foydalanish. Virtual darslar, onlayn platformalar, interaktiv sahifalar va elektron resurslar qo‘llanish o‘quv uslublarini zamonaviy vaqtga mos ravishda o‘rganishga yordam beradi. O‘quvchilar kompyuterlar, planmetlar va smartfonlardan foydalanish orqali o‘qishni va o‘zlashtirishlarni oshirishadi.

Darsliklarni tuzishda bu o‘quv uslublaridan foydalanish, o‘quvchilar uchun motivatsiyani oshirish, ularni o‘z fikrlarini ifodalash, tafakkur va muhokama qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam bermoqda. O‘quv uslublari materialni o‘rganish va o‘zlashtirishni ilhomlantirishda katta ahamiyatga ega bo‘lishi kerak.

Grafika va tasvirlar. Darsliklar grafika va tasvirlar orqali o‘quvchilarning tushunchalarini mustahkamlashga yordam berishi kerak. Rasm, diagramma, grafikalar va boshqa vizual materiallar o‘quvchilarning matn tushunchalarini oshirishga yordam beradi.

Tushunchalarni yoritish. Grafika va tasvirlar, so‘zlar bilan bayon qilish kuchini oshirish uchun yaxshi vositalardir. Illustratsiyalar, rasm va diagrammalar orqali o‘quvchilar tushunchalarini yoritish va ma’lumotlarni vizual ravishda tushuntirishadi.

Muqobil matnni tashqi ko‘rib chiqish. Grafika va tasvirlar, matnning muqobil qismiga muvofiq joylashgan holda, matnning ma’lumotlarini tashqi ko‘rib chiqishda yordam beradi. Bu, o‘quvchilarning ma’lumotlarni tahlil qilishini, tushuntirishini va o‘zlashtirishini oshirishga yordam beradi.

Raqamlar, grafikalar va diagrammalar. Statistik ma'lumotlarni, tahlillarni, san'atlar va matematik konseptlarini tushuntirish uchun raqamlar, grafikalar va diagrammalar foydalaniladi. Ular o'quvchilarga ma'lumotni aniqroq va to'g'ri tushuntirishga yordam beradi.

O'quv materiallarini ko'rib chiqish va yodlash. Grafika va tasvirlar, o'quv materiallarini tashqi ko'rib chiqish va yodlashda yordam beradi. Bu, o'quvchilarga matnlarni eslab qolish va eslatma qilish orqali materialni o'zlashtirishni oshirishadi

Ijodiy tasvir va multimedia materiallar. O'quvchilarning ijodiy fikrlarini o'zlashtirish va qiziqtirish uchun, darsliklarda ijodiy tasvir va multimedia materiallardan foydalanish muhimdir. Bu, o'quvchilarning ta'lim matnini o'rganish va ma'lumotlarni o'zlashtirishga yordam beradi.

Virtual ta'lim platformalari. Virtual ta'limda, grafika va tasvirlar online darsliklarni murabbiy va o'quvchilar uchun ko'rib chiqishni yanada sodda qiladi. Virtual ta'lim platformalari orqali o'quvchilar animatsiyalar, infografikalar va boshqa vizual materiallar orqali ma'lumotlarni o'rganishlari mumkin.

Grafika va tasvirlar, o'quvchilarning tushunchalarini mustahkamlashda juda muhim bo'lib, matnning noaniq va arqonroq bo'lishini ta'minlaydi. Bu usul, o'quvchilarning ma'lumotlarni tushuntirish va o'zlashtirish jarayonini yanada samarali qiladi.

Darslikning struktura va tartibi. Darsliklar mavzularni mantanit, o'quv materialini aniq va tartiblangan shaklda takomillashtirishga ehtiyoj duyar. Darslik strukturasi amaliy misollar, masalalar va mashg'ulotlar mavjud bo'lishi kerak.

Kirish: Darslikning boshida mavzuni va o'quvchilarni qiziqtirish maqsadida antiraktiv kirish qo'llanilishi kerak. Misol uchun, darslik mavzusini va maqsadini ta'rifi, real hayotiy misollardan foydalanish orqali o'quvchilarni qiziqtirish mumkin.

Maqsad va maqsadlar: Darslikning maqsadi va o'quvchilarga qanday bilim va ko'nikmalar olishlarini ta'riflovchi bo'lishi kerak. Bu, o'quvchilarni motivatsiyalash uchun muhimdir.

Mavzu ta'riflash: Mavzularni aniq va to'g'ri ta'riflash maqsadga muvofiq. Har bir mavzu alohida qismga bo'linishi, unda qanday ma'lumotlar berilishi kerak, bu mavzuni qanday tushuntirish mumkin va unda o'quvchilar qanday amaliyotlarni bajarishlari kerakligi aytilishi lozim.

O'quv materiali: Darslik o'quv materialini tartiblangan va o'quvchilarni qiziqtirishga yo'naltirilgan shaklda takomillashtirish kerak. Har bir qism o'ziga xos ta'rif va ma'lumotlar, misollar va tasvirlar, o'quvchilarning tushunchalarini oshirishga yordam beruvchi vizual materiallar bilan baxmalanishi kerak.

Amaliy mashg'ulotlar va masalalar: Darslikda o'quv materiali ustida amaliy mashg'ulotlar, masalalar va vazifalar ko'rsatish kerak. Bu, o'quvchilarning o'zlarini sinab ko'rish, o'rganagan materialni amaliy ravishda o'zlashtirish va o'z fikrlarini ifodalashlari uchun muhimdir.

Taqriz va baholash: Darslikning oxirida, o'quv materialini taqriz qilish va o'quvchilarga test, vazifa yoki savollar orqali o'rganilganini baholash kerak. Bu, o'quvchilarning o'zlarining ma'lumot darajasini tushuntirish va keyingi darslar uchun tayyorlash uchun muhimdir.

Qaytish va darsning yakunlashi: Darsning oxirida, mavzu bo'yicha qaytish va qisqacha bir yakunlash bo'lishi, keyingi darsga yo'naltirish maqsadida kerak.

Darslik strukturasi saqlash va mavzularni tartiblangan shaklda takomillashtirish, o'quvchilarga to'g'ri o'qish va o'zlashtirishni ta'minlaydi. Amaliy mashg'ulotlar, masalalar va vizual materiallar bu muammolarni hal etishda juda muhimdir.

Ushbu muqaddima, ona tili va o'qish darsliklarini tahlil qilishda katta tajriba va ko'nikmalarga ega bo'lgan pedagoglar va mutaxassislar uchun asosiy omil bo'lishi mumkin. Har bir darslikning

o‘quvchilar uchun qanday foydalanishini tushuntirish, ta’lim jarayonini qiziqarli va samarali qilish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. X.I. IBRAGIMOV, U.A. YO‘LDOSHEV, X. BOBOMIRZAYEV PEDAGOGIK PSIXOLOGIYA ; 0 ‘zR Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi.—T: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2009. - 400 b.
2. TG'afforova, Sh.Nundlayeva. O‘qish kitobi. 2-sinf. O‘qituvchilar uchun metodik qo‘llanma. - T.. "Sharq". 2012. - 144 h
3. T. G'afforova “Boshlang‘ich ta’limda zamonaviy pedagogik lexnologiyalar”. T.. "Tafakkur", 2011-yil.